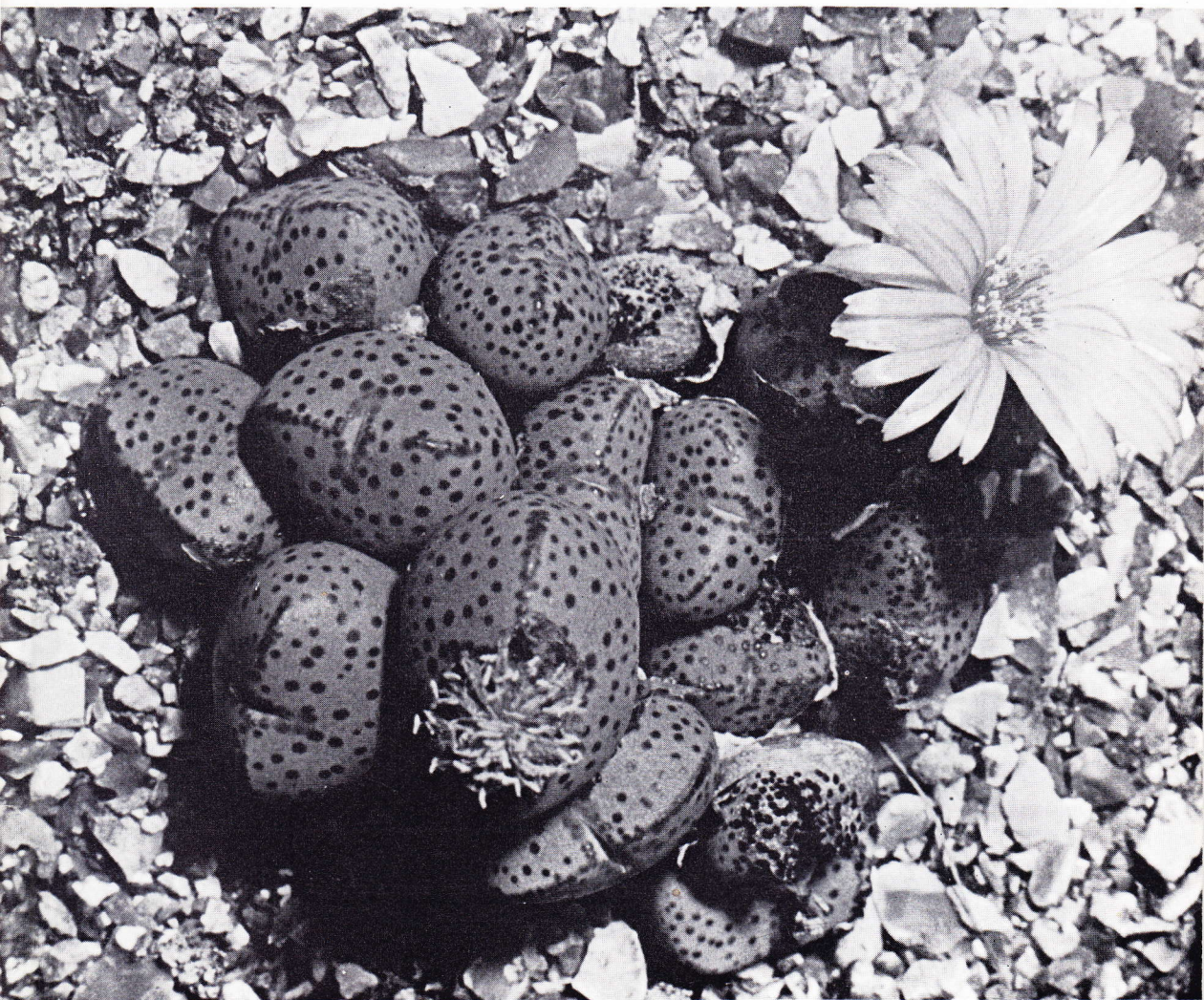

KAKTUS

APRIL 1975

ÅRG. 10 - NR. 2

KAKTUS

udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober
som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Kjeld Christiansen, Møllebakken 1, 3400 Hillerød.

Annoncer: Peter Claes Rundblad, Præstehusene 33, 2620 Albertslund.

Tryk: C. Nordlundes Bogtrykkeri, 3400 Hillerød.

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent 60 kr. Alle henvendelser vedrørende medlemsskab og adresseændringer bedes rettet til kassereren, Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, 2700 Brønshøj. Giro-nr. 17 87 13 eller 6 57 87 13.

Terminer for indlevering af annoncer og artikler:

Termine für Anzeigen und Artikel:

Terms for ads and articles:

15. februar, 15. maj, 15. august, 15. november

Annoncepris: $\frac{1}{4}$ side 150 d. kr. – Preise für Anzeigen: $\frac{1}{4}$ Seite 150 d. kr. – Price for ads:
 $\frac{1}{4}$ page 150 d. kr.

Selskabets styrelse:

Formand: Frans Laursen, Midtjyllands Landbo- og Husholdningsskole, 7200 Grindsted,
telf. (05) 32 05 02.

Næstformand: Orla Agerbo, Mosevej 1, 5461 Korup, telf. (09) 96 49 56.

Sekretær: Finn Ålbæk Madsen, Langedamsvej 11, 5500 Middelfart, telf. (09) 41 28 56.

Kasserer: Otto Forum Sørensen, Veimosebro 14, 2700 Brønshøj, telf. (01) 94 61 74.

Bibliotekar: Peter Brandt Pedersen, Tårnbygårdsvej 20, 2770 Kastrup, telf. (01) 51 66 06.

Redaktør: Kjeld Christiansen, Møllebakken 1, 3400 Hillerød, telf. (03) 26 21 09.

Redaktionsmedlemmer:

Peter Claes Rundblad, Præstehusene 33, 2620 Albertslund, telf. (01) 45 25 04.

Cees Rijk van Ravens, Karisveien 122, 2013 Skjetten, Norge.

H. Keil, Dansk Forsamlingshus, Ny Bjernt, 2381 Neuberend/Schleswig, Westdeutschland.

Kredsrepræsentanter:

Jylland: Poul Bach, Hadsundsvej 122, 8900 Randers.

Fyn: Ebbe Dreyer Skov, Abigaelsvej 18, 2. sal, 5000 Odense.

Sjælland: Poul Erik Hansen, Glaciset 31, 2800 Lyngby.

Slesvig: H. J. Müller, 2380 Slesvig, Melkstedtdiek 9.

Norge: Cees Rijk van Ravens, Karisveien 122, 2013 Skjetten, Norge.

Forsidebillede: *Conophytum* sp. – Vi henviser i øvrigt til Peter Bents artikel andet steds i bladet om slægten *Conophytum*.

Natur og kultur - 1

Cees Rijk van Ravens

Det hersker en alminnelig oppfatning om at kaktus er vekster med helt fenomenale tilpasningsevner, og at de tåler det utroligste der ute i den barske, øde naturen. Vi kjenner alle til at kaktus kan utgjøre pionervegetasjonen på steder med ekstreme temperaturforhold og minimale nedbørsmengder – steder hvor andre vekster ikke finner livsbetingelser. I noen av disse egner må kaktus klare seg uten nedbør, i perioder som kan vare i flere år.

Når en langvarig tørkeperiode inntreffer, vil enkelte av livsprosessene inne i planten reduseres, for etterhvert å stanse helt. Respirasjonen – åndingen – er derimot en av de prosesser som fortsetter, og samtidig med dette tappes planten for væske. Kaktus skrumper inn fordi plantevevet, grunnet væske-mangel, må trekke seg sammen. For endel år siden berettet en samler om en stor plante, en *Ferocactus*, som vedkommende i 7 år hadde stående, uten røtter! Opprinnelig veiet denne kaktus godt over 20 Kg., etter 7 år var vekten redusert til 13 Kg.

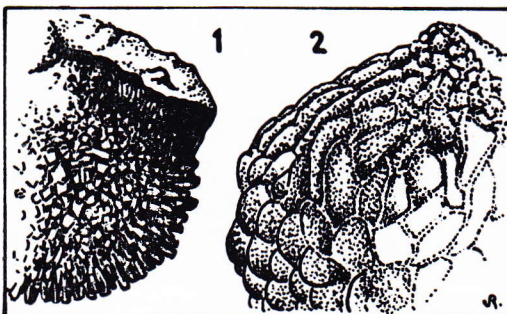
Hva hender ute i naturen, med kaktus utsatt for langvarig tørke? Vi kjenner til at mange av de mindre arter trekker seg mer eller mindre ned i den steinete jorden (fig. 1.), eller også, at de blir helt tildekket av grus og sand som vinden legger over voksestedet. Under slike forhold vil kaktus være noe mindre utsatt for uttørking. Men, det vil ikke være i overensstemmelse med virkeligheten, om vi skulle anta at kaktus dermed overlever enhver langvarig tørkeperiode. Det er mange kaktus som dør hen under slike forhold – noe som også fra tid til annen blir bekreftet av observatører. Det er også indikasjoner som tyder på, at en hel populasjon av en bestemt art, forsvinner som følge av ekstreme klimatologiske forhold. Men, katastrofen behøver ikke å være absolutt. Hver populasjon teller som kjent en større prosent-del blomstringsmodne

Fig. 1: *Cylindropuntia hypogaea* på voksestedet. Tegningen er gjort fritt etter foto (Buining), tatt midt på sommeren på en av kystfjellene i Chile.

planter, som setter frukter og frø. Naturligvis gjelder dette også for populasjonen til en art i et område som rammes av tørken. Om det så etter noen år skulle vise seg at samtlige kaktus fra området har dødd, vil det allikevel finnes frø omkring restene til disse planter. Når nedbørsmengden etter mange år vender tilbake til det normale for området, vil endel av disse frø muligens spire og etter en tid kan arten på nytt ha etablert seg i området.

Fig. 2: Strukturen av frøets ytre skall er meget forskjellig fra art til art. Tegningen (etter Brederoo) viser; 1. *Discocactus boomianus*, 2. *Melocactus schulzianus*.

Innen i frøet ligger et embryo til en ny plante. Dette latent slumrende liv ligger beskyttet innenfor et hårdt frøskall (fig. 2.). Som alt antydnet vil et frø ha langt større sjanser til å overleve en langvarig tørke, enn selve planten som frembrakte frøet. Spire-evnen til kaktus frø avtar naturligvis med frøets tiltagende alder – og det er en rekke faktorer som må klaffe for at frø spirer ute i naturen! Disse blant oss som beskjeftiger seg med frøformering – og som gjør studier innenfor emnet – kjenner nok alle til følgende regel; »Kaktusfrø innsøstet det ene året, bør såes ut i det påfølgende år«. Selv om en ser bort fra endel unntak på dette, må det presiseres at selve reglen gjelder for at man skal kunne oppnå størst mulig prosentantall spirende frø. Hvor lenge kaktus frø kan beholde dets spire-evne er avhengig av selve arten og en rekke ytre omstendigheter. Følgende eksempel på spire-evnen kan tjene som en illustrasjon; Det gjelder frø av noen arter tilhørende slekten *Ariocarpus* /*Roseocactus*. Noen slike planter befant seg i et herbarium, og det ble funnet endel frø mellom vortene til disse kaktus. Om dette frø kunne man med sikkerhet vite, at det var minst 30 år gammelt! Forsøksvis ble dette frø sådd ut, og en ikke uvesentlig del av dette spiret!

Ovenstående er bl. a. ment å understreke et faktum; Når det gjelder kaktus, så er selve frøet det viktigste middel i artenes kamp om å være eller ikke være. Og her er vi ved følgende tankevekkende situasjon; I naturen formerer kaktus seg nærmest utelukkende ved frø – i våre kulturer derimot beskjeftiger vi oss fortrinnsvis med vegetativ formering...!

Det er helt opplagt, at den vegetative formeringsmåten er et langt sikrere middel for å oppnå at vi hurtig får blomstringsmodne kaktus – uansett om vi poder eller forsøker å få stiklinger i vekst på egne røtter. Men denne medaljen har også en bakside: I denne sammenheng er det av stor interesse å lese det som skrives av Jacobsen og Rundblad – i forbindelse med rotdannelse av stiklinger. (»Kaktus morfologi 2 «KAKTUS«, okt. 74, side 85.) Når vi utelukkende formerer kaktus vegetativt, kan vi etterhvert oppnå å få planter som ikke lengre er naturlige, men planter som *ligner* på de naturlige arter. For å si det med andre ord; vi får utpregede *kulturplanter* som på mange punkter er *forskjellige* fra de natur-

lige artene.

Selv om det ikke behøver å være en bevist målsetning, så ønsker vel alle å oppnå å dyrke kaktus som er mest lik artens naturlige habitus – slik artene ser ut på hjemstedene. Plantenes naturlige habitus bestemmes av en lang rekke faktorer. Her er det i første rekken utviklingen av forhold mellom arveanleggene, som foregår i cellekjernene. Det fysiske kompleks av faktorer som i denne sammenheng er viktig, utgjøres av klimaet; vann, temperatur, lys og luft. Videre er det faktorer av både fysisk og kjemisk art, som utgjøres av forhold i jordbunnen. Og til sist har vi de såkalte biotiske faktorer, d.v.s. de gjensidige påvirkninger mellom alle levende organismer på voksestedet. I denne omgang begrenser vi oss til bare å se litt nærmere på forhold mellom arveanleggene;

Inne i plantenes cellekjerner finner vi de såkalte kromosoner, og gener, som er bærere av arvelige egenskaper. En gen besitter informasjon om en nærmere bestemt egenskap; til eks. om blomstens farve, formen av ribben, o.s.v., o.s.v. Noen gener kan være dominante, noe som vil si at enkelte arve-egenskaper er mer livskraftige enn andre og derfor kommer til uttrykk i plantens ytre – man taler da om det såkalte fenotype. En gen kan imidlertid også være recessivt, d.v.s. vikende, og egenskapen vil ikke komme til uttrykk i fenotypen. Det er akkurat slik som i vårt samfunn, de dominante hersker over de recessive! Også i kimplanter, inne i frøet, finner vi en slik blanding av arvelige egenskaper, både dominante og recessive. En kimplante med bestemte recessive egenskaper kan ikke være livsdyktig. Frøet spirer ikke, eller, kimplanten dør like etter spiringen. Andre kimplanter er bare såvitt mulig å holde liv i – noe som nok ikke ville ha skjedd ute i naturen! Vi mennesker er i stand å skape økologiske forhold som avviker fra de naturlige. At en del kimplanter overlever, muliggjøres utelukkende ved at vi etterhvert blir så dyktige til å skape spesielt gunstige, klima-kontrolerte forhold. Og så står vi da bøyet over våre oppfinnsomt konstruerte kuvøser... teller antallet av våre frø-planter, og konstaterer mellomfornøyd at ikke alle frø-planter synes å klare seg... Det hender at vi blir overrasket, når vi gir oss tid til å studere frø-plantene nøye. Her sar vi, eksempelvis, sådd ut frø innhøstet fra en enkel bestemt

plante, og vi undres da over at frø-plantene er noe forskjellige av størrelse og utseende. Det vi i virkeligheten observerer er at de sterke frø-planter står side om side med de mindre sterke og svake. Darwin's kjente prinsipp, som går utpå at den sterkeste, best tilpassete overlever, går ikke opp hos oss! Det er nemlig ytterst få iblant oss, som plasserer skålen med de helt unge frø-planter blant de øvrige »voksne« planter – og det er nærmest utenkelig at frøskålen blir plassert et lunt sted ute, overlatt til sol, vær og vind... Nei, vi verner de stakkars frø-planter med største omhyggelighet – og »mister vårt ansikt«, hvis endel frø-planter går tapt. Med andre ord, vi gir ikke naturen noen særlige sjanser til å skille de sterke fra de svake – så også her blir resultatet igjen... *utpregede kulturplanter!*

Frøformering er en fasinereende beskjeftigelse, som kan lære oss meget. Det er beklagelig at mange etter noen få ganger gir opp sine forsøk med å få kaktus opp av frø. Er dette fordi man ikke lykkes med å få 100 planter ut av like mange frø? I så tilfelle bør vi stille oss noen spørsmål; »Hvordan er forholdene ute

i naturen?«. »Hvor mange av 10.000 frø spirer der, og hvor mange blomstringsmodne planter blir det til slutt av dette antall frø?«. Vi kommer nok tilbake til disse og lignende spørsmål neste gang.

Forhåpentlig vil ingen oppfatte min epistel som en oppfordring til alle, om å anskaffe seg flest mulige importplanter... Nei, og det vil forøvrig ikke være noe iveien med våre kulturplanter, sålenge vi ikke helt mister de naturlige forholdene ut av synet. Men hvorfor ikke kjøpe noen poser kaktus frø igjen? Det kan vel tenkes at nettopp de beskjedne resultater ved frøformering, kunne tyde på at man er på riktig veg...

Skjetten, desember 1974.

P.S. Støtt materialet til dette og fremtidige artikler i serien, er for det vesentligste hentet fra tidsskrifter og bøker utkommet i mitt opprinnelige hjemland, Nederland. I og med a språket er svært lite tilgjengelig for de fleste her i Scandinavia, unnlater jeg å oppgi nærmere literatur-henvisninger.

Conophytum

Før vi kommer ind på de enkelte arter inden for slægten Conophytum, er det nødvendigt at komme med et par almene betragtninger om slægtens historie, dyrkningsmåde samt litteratur af nyere udgivelsesdato.

I England har enhver sukkulentsamler mindst 1 eller 2 Conophytum, om ikke andet så for dog at opfylde visse udstillingskrav. På en pæn stor sydvendt vindueskarm kan man let dyrke op til 100 arter, så det er ikke noget problem, hvad plads angår, idet man jo hele tiden kan holde planterne rimeligt store ved enten at fjerne »hoveder« eller starte dem forfra af samme hoveder (stiklinger).

Botanisk set hører slægten Conophytum hjemme mellem Lithops og Ophthalmophyllum, hvis vi

Conophytum ecarinatum

Conophytum praegratum

begynder grupperingerne indenfor Mesembryanthemum som startende med de buskede arter (Lampranthus, Oscularia etc.) og sluttende med Muiria hortensae. Indtil nu er der beskrevet ca. 400 typer, men om de virkelig er gode arter vil vise sig, da jeg tror mange af navnene er synonymer. Tidligere indsamlere samlede og gensamlede tit den samme plante, idet de antog den for at være anderledes. Måske var der små forskelle, eller planterne blev samlet på forskellige årstider, hvad der jo får den samme plante til at se anderledes ud! De tidligere indsamlere og botanikere var meget velkendte, og vi skylder dem stadig meget. Blandt de kendteste er N. E. Brown (Kew herbariet), G. Schwantes (Hamborg og Kiel), L. Bolus (S. Afrika), H. Herre (S. Afrika), H. Hall (S. Afrika) og mange andre. De navne, der i dag især vækker opmærksomhed, er dr. Tischler (Heidelberg), R. Rawe (Kapstaden), H. Hartmann (Hamborg) og professor Klenfeldt (Hamborg).

Interessen for Conophytum og andre mesembryanther er stigende i øjeblikket. Sandsynligvis blandt andet fordi de alle kan overvintres ved en forholdsvis lav temperatur. Jeg holder dem alle ved en minimum temperatur på 50°F eller 10°C, skønt de vil kunne overleve lavere temperaturer.

Kultivering af disse små ædelstene er let, når blot følgende efterkommes:

A) De skal have deres hviletid efter deres blomstringsperiode; det vil sige, at vandingen skal indstilles, så de gamle blade kan tørre ind og beskytte de nye. Vandingen må først finde

sted, når dette stadium er overstået, og da med mådehold.

B) Jorden skal være porøs og veldrænet, da planten let rådner, hvis der er stående fugtighed ved rodhalsen. I al almindelighed vil et tilskud af grus og småsten være tilstrækkeligt.

C) Pottetypen – ler eller plastic – er uden betydning, når blot den er forsynet med et godt drænhul.

D) De skal have masser af sollys (pas dog på ikke at forbrænde planterne i deres hviletid, som normalt er vor højsommer) og frisk luft for at give plantelegemet en god farve og blomster, som fremkommer fra sensommer til et godt stykke ind i vinteren.

E) Ompotning kan ske hver 5. eller 6. år, afhængig af plantens sundhed, og/eller om den har »fyldt potten«. Conophytum får meget få sygdomme. Normalt vil den almindelige udlus let ses, og en grundig vanding med en systemgift vil almindeligvis være nok og dræbe skadedyrene.

F) Hold planterne pænt rene – sørg for at fjerne løse gamle blade som er udtørret.

G) På grund af Conophytums forskellige vækstperioder passer de dårligt til at være sammenplantede med andre Conophytum eller mesembryanther. De kræver altså hver sin potte.

Hvis ovennævnte punkter følges, vil hvem som helst være i stand til både at dyrke og at få Conophytum til at blomstre.

Den næste artikel vil omhandle forskellige arter af slægten Conophytum.

Peter Bent,
336a, Kingston Road,
Wimbledon Chase,
London S.W. 20,
England.

Med dette nummer præsenterer vi vore læsere for to interessante kapaciteter, hvad mesebryanther angår. Peter Bent er tilknyttet African Succulent Plant Society som ekspert på Stapelier og Conophytum. Brian Fearn er ansat ved universitetet i Sheffield og er medlem af I. O. S. som ekspert i Lithops. Foruden sit videnskabelige arbejde, driver han gartneriet »Abbey Brook«. Vi håber, vore medlemmer vil få glæde af disse artikler. Lithops og Conophytum er ganske nemme og smukke planter. Man skal blot overholde hviletiden, så går alt af sig selv. Endvidere er de meget taknemmelige at starte fra frø. Spireevnen ligger tit nær ved de 100 %, og med lidt omhyggelig pleje vil man ca. 3 år efter belønnes med blomstring.

Peter Brandt Pedersen

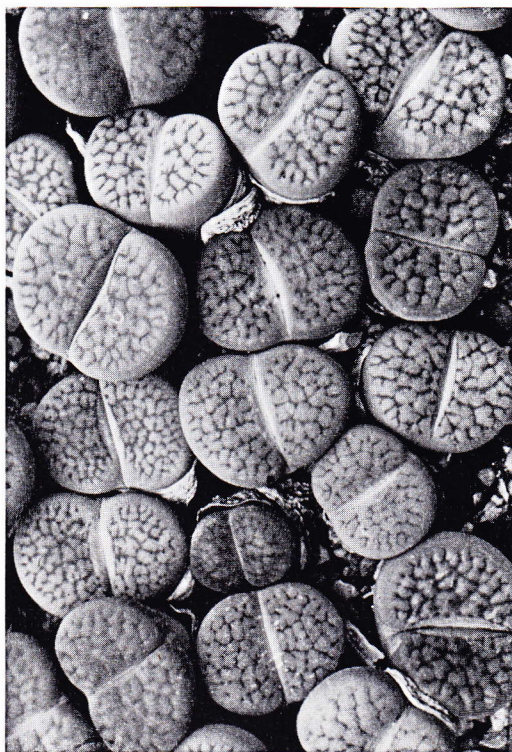
Lithops

En introduktion til en festlig plantegruppe

Den facinerende slægt Lithops hører til plantefamilien *Aizoaceae*, bedre kendt ved underfamilienavnet *Mesembryanthema*.

Den uhyre store slægt *Mesembryanthemum*, L., som anvendt i sin videste betydning ville indeholde over 2.500 arter, er blevet delt op i et antal selvstændige slægter (Herre 1973). Det var dr. N. E. Brown, der arbejdede ved Kew botaniske have, London, som først opdagede, at slægten passende kunne omklassificeres på grundlag af frøkapslens struktur. Dette arbejde blev senere fortsat af professor M. G. Schwantes og Dr. M. H. L. Bolus, som arbejdede henholdsvis i Tyskland og Syd-Afrika. Den utrolige variation i bladenes form, de ofte særdeles smukke blomster og frøkapslens fascinerende struktur gør *Mesembryanthemum* til en af de interessanteste grupper blandt de sukkulente planter. De er af stor gartnermæssig interesse og dyrkes meget.

Navnet Lithops er udledt fra det græske Lithos – en sten – og ops – et ansigt. Disse planter fik deres navn i 1922 af dr. N. E. Brown på grund af deres lighed i farve og fremtoning med de sten, blandt hvilke de gror. William J. Burchell beskriver i sin »Travels in the interior of Southern Africa« (1822–24) med disse ord opdagelsen af den første Lithops, oprindeligt beskrevet af Haworth som *Mesem-*

Lithops turbiniformis

bryanthum turbiniforme, hvilken et århundrede senere blev det først beskrevne medlem af Browns slægt *Lithops*.

»Da jeg samlede noget op fra den stenede jord, der så ud som en mærkelig formet småsten, viste det sig at være en plante . . . men den udviste den største lighed med stenene, som den voksede iblandt.«

Opdagelsen blev gjort i 1811 i Zand Vlei i Prieska distriktet i Syd-Afrika. Mere end 100 år gik, før en *Lithops* blev genfundet i 1918 af dr. Pole-Evans i det samme område, efter at han havde søgt en hel uge efter den.

Lithops pseudotruncatella var. *dendritica* (Nel) de Boer & Boom. En karakteristisk plante, som først blev fundet af Otzen og Triebner 104 km vest for Rehoboth i Sydvestafrika. Denne varietet danner næsten altid kun et hoved, dog kan en tohovedet plante forekomme mellem 500 med et hoved. *L. farinosa* er synonym for var. *dendritica* med meget korte, brune linjer, som ikke går sammen, men dog er dendritisk ordnet.

Cole (1971) rejser mange interessante problemer hvad angår identiteten af Burchells *Lithops*, og han har foretaget et feltstudium i området, hvor W. J. Burchell først opdagede en *Lithops*-art i 1811. Burchell bragte ikke planten under kultur, men indsamlede to herbarium eksemplarer, som desværre ikke længere kan opspores. Haworths beskrivelse blev foretaget på grundlag af en tegning, som Burchell lavede i Syd-Afrika (Haworth 1821). Cole rejser nu alvorlig tvivl om Burchells oprindelig indsamlede, hvad man i dag kalder *L. turbiniiformis* (Haw) N. E. Brown. Efter Coles mening repræsenterer Burchells tegning ikke det, man forstår ved *L. turbiniiformis* og heller ikke *L. hallii* og *L. verruculosa*. Alle disse tre arter vokser på det fælles område, hvor den originale plante blev opdaget. Burchells lokalitetsangivelse Zand Valley er endnu ikke blevet tilfredsstillende genfundet. Dr. I. B. Pole-Evans, som tidligere nævnt, fandt en *Lithops* i dette område i 1918. Men som Cole nu har påvist: Skønt han fandt *L. turbiniiformis*, kunne han lige så godt have fundet *L. hallii* eller *L. verruculosa*, da han foretog sin eftersøgning i 1918. Hver af disse kunne da have været Burchells *Lithops*.

Den næste art blev fundet af professor K. Dinter nær Windhoek i Great Namaqualand og blev navngivet af Berger i 1908 som *Mesembryanthemum pseudotruncatellum*. Mellem 1920 og 1930 blev der opdaget et stort antal arter, især på Dinters talrige og energiske rejser. Det er da også passende, at en markant og sjælden art blev navngivet af Schwantes til hans ære. *L. dinteri*, Schwantes, blev fundet i 1926 af Ernst Rusch i Wittsand nord for Orange River i Sydvestafrika. Rusch, som selv er blevet foreviget gennem *L. ruschiorum* (Dint & Schwant). N. E. Brown, var en yderlig meget aktiv samler. Siden 1950 og især efter 1960 er mange nye arter og varieteter blevet navngivet af dr. H. W. de Boer fra Holland. Yderligere er der blevet opdaget mange nye lokaliteter for allerede opdagede arter. Dette hænger bl. a. sammen med professor D. T. Coles, Dr. Geyers og Halls, Littleoods, Gebbens og Rouxs og andres feltarbejde.

Lithops findes vidt udbredt i det sydlige Afrika, hvor nogle er yderst sjældne og andre forholdsvis talrige. De findes ofte på fjerne og vanskeligt tilgængelige steder (Fearn 1968, 1969). Hver art med undtagelse af en eller to er meget lokale i deres udbredelse og ofte me-

get skarpt afgrænset fra andre arter. En af årsagerne dertil kan bero på ufuldstændige oplysninger vedrørende deres udbredelse. I litteraturen anføres det, at der finder meget få overlapninger sted, hvad den geografiske udbredelse angår.

Nogle få arter findes kun på en enkelt lokalitet, hvorimod andre optræder på forskellige områder ofte med mange kilometers afstand. *Lithops lesliei*, navngivet i 1922 af N. E. Brown efter dens opdager, blev fundet nær Vereeniging, er hidtil blevet samlet på mindst 25 forskellige lokaliteter. Prof. Cole antager, at der findes endnu flere lokaliteter, skønt han endnu ikke har været i stand til at undersøge alle de rapporter, han har modtaget. Den nordligste lokalitet for *L. lesliei* er ved Pietersburg i Transvaal, og den sydligste er nær ved Fourteen Streams i Orange Free State. Afstanden mellem de to lokaliteter er 640 km! I naturen er planterne ofte fuldstændig begravet i sand og grus med kun lige overfladen af bladene synlige. Dette gælder især for arter, som sjældent optræder som flerhovedede grupper,

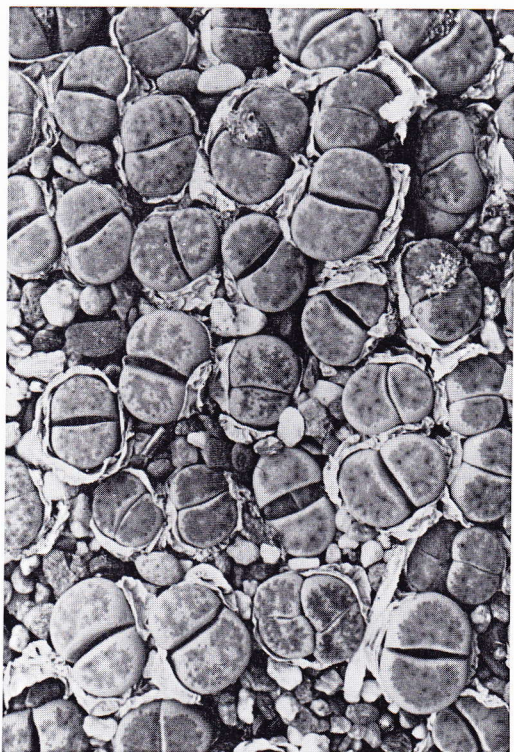
Lithops optica f. *rubra*

Lithops ruschiorum

f. eks. *L. pseudotruncatellum* (Bgr.). N. E. Br. med varieteter. Arter med grupperdannede vækst som f. eks. *L. marmorata* (N. E. Br.) N. E. Br. vil naturligvis have en større bladoverflade udsat for sollyset. Bladfarven hos *Lithops* varierer meget og efterligner de klipper og den jord, hvori de vokser (Fearn 1965).

Man undrer sig ofte over, hvor længe disse planter kan leve. Dinter talte engang 50–70 indtørrede bladrestere på hvert hoved i en 7-hoved klump af *L. optica*, hvor de 4 hoveder stadig var levende. Denne plante ville da have været mindst 50–75 år gammel! I al almindelighed kan det antages, at der dannes et nyt bladpar hvert år omend planterne sandsynligvis overhovedet ikke vokser i et meget tørt år. Dr. K. Stopp (1954) undersøgte også *L. optica* og talte indtørrede bladpar og rester af blomsterstilke. Han opdagede, at mellem 1929 og 1951 havde planten kun blomstret 9 gange! Det er overraskende, at en plante ikke blomstrer hvert år i naturen endsige i kultur. En plante blev beregnet til at være 95 år. *L. ruschiorum* synes også at opnå en høj alder.

Lithops dinteri

Man har fundet grupper, hvor der har været 150 indtørrede blade. Lithops har således en betydelig længere levetid end først antaget.

Det er vanskeligt for selv et trænet øje at finde *L. pseudotruncatella* i den tørre årstid og praktisk taget umuligt for en begynder. Professor Nel og adskillige andre botanikere blev ført til en bakke af Ernst Rusch, hvor der var et stort antal planter. Skønt de krøb rundt på alle fire, fandt de ikke et eneste eksemplar. Selv da Ernst Rusch tegnede en cirkel med sin stok rundt om en, kunne de stadig ikke se planten (Schwantes 1952).

Forholdene ændrer sig i den korte regntid. Plantelegemet svulmer op og er således lettere at få øje på. Planterne blomstrer også på den tid, og skønt blomsterfarven enten er hvid eller en gul nuance, gør dette dem dog noget mere iøjnefaldende. Blomsterne åbner sig om dagen, og mange arter er netop blevet fundet i deres blomstringstid. Regntiden er ofte meget kort, og i visse områder, især i S. W. Afrika, kan regnen udeblive i flere år i træk.

En Lithops består af et par blade, der er tæt sammenvokset på en korket pælerod. Der er et meristematisk (vegetationspunkt, bemærkn. oversætteren) spalteaområde ved grunden, og dette er tæt omsluttet af de to blade. Der dannes et par blade per år. I hviletiden d.v.s. den tørre årstid, bliver dette nye par blade dannet fra meristemen i ret vinkel til det allerede bestående par. Somme tider, men ikke hvert år, danner meristemen en blomst. Når blomsten er dannet, dannes der biknopper i blomstens og de allerede eksisterende blades axil. Efter blomstringen fremkommer der undertiden to nye par blade, og planten bliver således efterhånden til en flerhovedet gruppe. Det sker nu ikke altid, idet bladskudet ikke altid udvikles. Således hører det til sjældenheder, at *L. pseudotruncatella* v. *gracilidelineata* har mere end et enkelt »hoved«.

I den tørre tid trækkes *L. pseudotruncatella* ned i jorden af dens kontraktile rødder (Schmid 1925). Dette sikrer, at kun bladspidserne er udsat for sollyset.

Ud- og indånding gennem spalteaåbningerne kan stadig finde sted, når planterne er begravede i jorden, eftersom mange af disse planter normalt gror i meget sandet og stenet jord, som indeholder et stort antal lufthuller. Hos mange arter er hele planten som indpakket i de tørre papiragtige rester af den forrige sæsons blade. Dette papiragtige lag sprænges ved begyndelsen af den næste vækstperiode. Endvidere beskytter dette lag planten ved ånding mod væsketab i den tørre årstid.

Fordelingen af det fotosyntetiske væv i Lithops er meget karakteristisk. Når planterne er begravet i jorden, kan lyset ikke trænge ind i bladene gennem den del af epidermis, som er under overfladen. Planterne har derfor udviklet et »vindue« eller gennemsigtigt område, hvor cellerne er meget store, vandfyldte og farveløse. Lyset passerer det gennemsigtige område og spredes gennem disse vandfyldte celler for at nå ind til de lysmodtagelige celler eller chlorenchymaet, som findes på indersiden af epidermis. Lysmængden, der når disse celler, reguleres af vinduesområdets størrelse og gennemsigtelighed.

Hos nogle arter findes et tydeligt vindue som f. eks. hos *L. marmorata* og hos andre overhovedet ikke noget, f. eks. *L. turbiniformis*. Hos andre arter er vinduesområdet reduceret i størrelse af f. eks. uigennemsigtelige øer. Des-

Lithops lesliei var. *hornii* de Boer. Beskrevet af H. W. de Boer i 1966 efter planter indsamlet af H. A. Horn i december 1966 ved Modderiver, 48 km syd for Kimberley, Kaplandet. Farven er udpræget rødbrun, og planten udgør et led mellem *L. lesliei* og *L. aucampiae*.

uden findes de specielle celler, idioblaster og gennemsigtige pletter, som alt efter behov en-

ten hjælper eller hindrer lysets indtrængen og spredning.

Lithops marmorata (N. E. Brown) N. E. Brown. En »grøn« art med hvide blomster fra kystlandet nær Port Nolloth syd for Orange River, Kaplandet.

Dyrkning af Lithops.

Det væsentligste for Lithops i Europa er hviletiden i vintermånederne. Fra slutningen af oktober til marts må ingen vanding finde sted. I denne periode skrumper det gamle bladpar, og et nyt dannes mellem det gamle. Når man når foråret, er det gamle bladpar reduceret til et papiragtigt lag. Dette gælder især for *L. pseudotruncatella*. Når vandingen påbegyndes i foråret, svulmer det nye bladpar op og bryder gennem de gamle blade, som dør helt væk. I al almindelighed må der aldrig være mere end to par blade på en plante, ligegyldig hvilket tidspunkt på året man har. Hvis der findes mere end to, så er det tegn på, at planten enten får for meget vand eller for lidt lys. Vanding en eller to gange om ugen i væksttiden, som går fra marts til september, skulle være nok. Hvis epidermis i den tid viser rynker, er det tegn på, at der gives for lidt vand. En anden indikator til vandbehovet viser de arter, som skulle have en flad bladoverflade. Hvis denne er konveks, betyder det, at planten får for meget vand.

Lithopsarternes vandbehov er forskelligt. Nogle arter, især de, der kommer fra Transvaal og Orange Free State, vokser, hvor man har en forholdsvis høj regnmængde; sommetider helt op til 750 mm pr. år. Dette gælder især for *L. aucampiae* og *L. lesliei*. Andre arter, især dem fra Lille Namaqualand og S. W. Afrika, vokser i meget tørre områder, som ofte får mindre end 125 mm regn pr. år. Lithops fra dette område, *L. francisci*, *L. erniana*, *L. comptonii* v. *divergens* og *L. otzeniana*, er meget følsomme over for væde. Det er interessant at lægge mærke til, at nogle arter, *L. localis* og *L. comptonii* v. *comptonii*, ligesom *Conophytum* gror i Syd Afrikas vinterregnsområde. Hvor det er umuligt at få *Conophytum* til at gro i vore sommermåneder, så har disse to Lithopsarter hos os samme væksttid som de øvrige arter. Det ser derfor ud til, at vækstperioden ikke har noget med tilstedeværelsen af vand at gøre, men derimod af dagslysets længde. *Conophytum* er kortdagsplanter, og Lithops er længdedagsplanter! Lithops blomstrer i slutningen og *Conophytum* i begyndelsen af deres væksttid. I Europa blomstrer de fleste Lithops om efteråret især i september. *L. pseudotruncatella* og dens slægtninge blomstrer dog i juli. Den sidste art i blomst er *L. optica forma rubra*, hvis blomstring kan finde sted så sent som i december. Det er derfor klogt at holde den både lidt varmere og fugtig op til den tid. Endvidere vil et tilskud af kunstigt lys være gavnligt. Den dygtigste lithopsdyrker var sandsynligvis nu afdøde dr. H. W. de Boer. Han havde sine planter i firkantede lerpotter (dybde 10 cm) og anvendte en meget sandholdig jordblanding. Minimum vintertemperaturen skal være ca. 4–7 °C. Der er ikke nogen maximum sommertemperatur, men på meget varme og solrige dage må man sørge for tilstrækkelig ventilation for at undgå, at planterne skal blive forbrændte.

Skønt man kan dyrke Lithops på en vindueskarm, så opnår man dog de bedste resultater, især hvad blomstring angår i et drivhus.

Brian Fearn
The University of Sheffield
Department of Botany
Sheffield S10 2TN
England

Litteratur:

- Berger, A. (1908) Mesembrianthemum und Portulacaceen. Stuttgart Ulmer.
de Boer, H. W. and Boom, B. K. (1961). Notices over Lithops. Succulenta, Amst. 40 : 37.
Brown, N. E. (1912). Mesembryanthemum lesliei N. E. Brown spec. nova. Trans. Roy. Soc. S. Afr. 2: 369.
Brown, N. E. (1922). Lithops N. E. Br. Genera Nova, Gard. Chron. Ser. III, 71:44.
Burchell, W. J. (1822). Travels in the interior of Southern Africa. London, Longman et al. .
Cole, D. T. (1971). William John Burchell's Lithops. Natn. Cactus Succul. J., 26:12.
Cole, D. T. (1973). Lithops: a check list and index. Excelsa 3:37.
Fearn, B. (1965). Mimicry in the Mesembryanthemaceae. Roy. Hort. S. Journ., 90:392.
Fearn, B. (1968). An investigation into the Taxonomy and Phytography of the genus Lithops N. E. Br. . M. Sc. thesis, Sheffield University.
Fearn, B. (1969). The Phytogeography of the genus Lithops Pts. 1 and 2.
J. Cactus Succul. Soc. Am. 41:74 og 133.
Fearn, B. (1970). New combinations and a analytical key for the genus Lithops J. Cactus Succul. Soc. Am. 42:89.
Haworth, A. (1821). Mesembryanthemum turbiniforme Haw. Haw. Rev. Pl. Succ. 84.
Herre, H. (1973). The Genera of the Mesembryanthemaceae. Cape Town, Tafelberg-Uitgevers.

Botaniske udtryk og navne

På de følgende fire sider fortsættes oversigten over botaniske udtryk og navne. Når disse fire sider anbringes midt i bladet, er årsagen, at vi vil gøre det muligt for medlemmerne at udtage siderne og samle dem, så man til sidst får en hel ordbog.

MAIRANANA, = efter findestedet: Mairana.
 MAJOR, = større, forholdsvis stor.
 MALACO- = blød-.
 MALACOCARPUS, I, = (Cactaceæ), hentyder til frugten.
 MALACOIDES, A, UM, = noget blød.
 MAMILLA, Æ, = vorte hos flere slægter af kaktusfamilien, for det meste forsynet med et tornknippe.
 MAMMILLARIA, Æ, = (Cactaceæ), hentyder til plantens udseende.
 MAMMILLOPSIS, IS, = (Cactaceæ), ligner Mammillaria.
 MAMMOSUS, A, UM, = med store bryster.
 MANCUS, A, UM, = mangelfuld.
 MAPIMIENSIS = fra Sierra Mapi, Mexico.
 MARCESCENS, = visnende, uden straks at falde af.
 MARANONENSIS = fra Maranon, Peru.
 MARGARITIFER, A, UM, = med perleagtige dele.
 MARGARITANUS = fra øen Margarita, Californien.
 MARGINATUS, A, UM, = randet, om bladet, når randen har en anden farve end den øvrige del af planten.
 MARINUS, A, UM, = voksende ved havet.
 MARKSIANA, = efter H. Marks, der rejste i Mexico med samleren F. Schwarz.
 MARMORATUS, A, UM, = marmoreret.
 MARSONERI, = efter O. Marsoner, der var med til at opdage arten. Rebutia m.
 MARSUPIIFLORUS, A, UM, = med pungformet blomst.
 MASCULUS, A, UM, = hanlig.
 MASTOIDES, A, UM, = brystformet.
 MATHILDAE, = efter artens opdager, Mathilde Wagner, Cadereyta de Montes, Mexico.
 MATURUS, A, UM, = moden.
 MAZATLANENSIS, = efter byen Mazatlan, Mexico.
 MAXIMUS, A, UM, = meget stor.
 MAXONII, = efter Dr. R. Maxon, opdager af arten.
 MEDI- = middel-.
 MEDICINALIS, E, = helbredende.
 MEDIOCACTUS, = (Cactaceæ), hentyder til at slægten ligger midt imellem to andre slægter.
 MEDIUS, A, UM, = midterst.
 MEDULLARIS, E, og MEDULLOSUS, A, UM, = marvrig.
 MEGA-, MEGAL-, MEGALO-, = stor-.
 MEGACANTHUS, A, UM, = med store torne.

MEGALANTHUS, A, UM, = med store blomster.
 MEGALOTHELOS = med store vorter.
 MEGAPOTAMICUS, A, UM, = fra Rio Grande, flod i Nordamerika.
 MEGASPERMUS, A, UM, = med store frø.
 MEGASTIGMUS, A, UM, = storarret.
 MEGERATUS, A, UM, = elskelig.
 MEGISTO- = meget stor-.
 MEGISTOPHYLLUS, A, UM, = med store blade.
 MELANACANTHUS, A, UM, = med sorte torne.
 MELANANTHUS, A, UM, = sortblomstret.
 MELANO-, = sort-.
 MELANOCAULUS, A, UM, = sortstænglet.
 MELANOPOTAMICUS = fra områder ved Rio Negro.
 MELANOPS, = sortøjet.
 MELANOPUS, A, UM, = sortøjet.
 MELANOSOERMUS, A, UM, = med sorte frø.
 MELANOSTICTUS, A, UM, = sortpletet.
 MELANOTRICHUS, A, UM, = med sort hår.
 MELICHIROUS, = honningfarvet.
 MELLEUS, A, UM, = honninggul.
 MELOCACTUS, I, = (Cactaceæ), (melo = melon), hentyder til formen.
 MELOFORMIS, E, = melonformet.
 MEMBRANACEUS, A, UM, = pergamentagtig.
 MEMBRANIFOLIUS, A, UM, = med pergamentagtige blade.
 MENDOCIENSIS = fra Mendoza, Argentina.
 MENISCATUS og -SCOIDEUS, A, UM, = måneformet.
 MENINENSIS, = efter findestedet: Pedra Menina.
 MENSTRUUS, A, UM, = månedlig, blomstrende hver måned.
 MERCADENSIS = fra Cerre de Mercado, Mexico.
 MERIDIANUS, A, UM, = middags-, en blomst der åbner sig om middagen.
 MERUS, A, UM, = ren, ublandet.
 MESACANTHUS, A, UM, = med midtstillede torne.
 MESEMBRIANTHEMUM, I, = (Aizoaceæ), middagsblomst, blomsten åbner sig kun i fuld sol.
 MESEMBRYANTHEMUM, = midter-kim, hentyder til lighed med en kim med en blomst i midten.

MESO- = midter-.
 METALIS, E, = kegleformet.
 METALLICUS, A, UM, = metalagtigt glinsende.
 MEXICANUS, A, UM, = fra Mexico.
 MEZCALAENSIS = fra Rio Mezca, Mexico.
 MICACEUS, A, UM, = kornet, finkornet.
 MICANS, = glimtende.
 MICHOCANENSIS = fra Michoaca.
 MICRO- = små-, kort-.
 MICRANTHUS, A, UM, = med små blomster.
 MICRANTOCEREUS = Cactaceae, småblomstret.
 MICRODASYS, A, UM, = fint uldhåret.
 MICROGLOSSUS, A, UM, = med små tunger.
 MICROSTEGIUS, A, UM, = med korte hår.
 MICROSTOMUS, A, UM, = med lille mund.
 MICROTRICHUS, A, UM, = med kort hår.
 MICROTUS, A, UM, = med små ører.
 MILA = (Cactaceæ), hjemsted i Lima, navnet er et anagram af Lima.
 MILITARIS, E, = soldat, eller noget fra hans udstyr, f. eks. hjelm, spyd.
 MILLE- = tusind-.
 MILLEFLORUS, A, UM, = tusindblomstret.
 MINENSIS = fra Minas Geraes, Brasilien.
 MINIATUS, A, UM, = mønjerød.
 MINIMUS, A, UM, = meget lille.
 MINOR, A, UM, = forholdsvis lille.
 MINUSCULUS, A, UM, = forholdsvis lille.
 MINUTIFLORUS, A, UM, = med forholdsvis lille blomst.
 MIRABILIS, E, = underfuld, forunderlig.
 MIRANDUS, A, UM, = beundringsværdig.
 MISTIENSIS = fra Misti vulkanen, Peru.
 MITIS, E, = blød, mild af smag.
 MITROCEREUS, = (Cactaceæ), søjlekaktus fra Mexico.
 MOCUPENSIS = efter stednavnet Mocupa.
 MODESTUS, A, UM, = fordringsløs.
 MOJAVENSIS = fra Mojave, Peru.
 MOELLERIANA, = efter Dr. H. Möller, Schweiz.
 MOLLENDENSIS = fra Mollendo, Peru.
 MOLLIS, E, = blød, behagelig at føle på.
 MOLINENSIS = fra Molinos, Argentina.
 MONADELPHUS, A, UM, = eenknippet, med de indbyrdes sammenvoksede støvtråde i et bundt.
 MONADENIUM, (Euphorbiaceæ), menes kun at have en kirtel.

MONANDRUS, A, UM, = eenhannet, med en støvdrager.
 MONANTHES, IS, = (Crassulaceæ), blomsterne sidder enlige.
 MONANTHUS, A, UM, = eenblomstret.
 MONILIFORMIS, A, UM, = perlesnorformet.
 MONO- = een-.
 MONOCARPUS, A, UM, = eenfrugtet.
 MONOCLONUS, A, UM, = eengrenet.
 MONOCOTYLEDONEUS, A, UM, = eenkimbladet.
 MONOGYNUS, A, UM, = med en frugtknude.
 MONSTROSUS, A, UM, = misdannet, unaturlig.
 MONTANUS, A, UM, = voksende på bjerge.
 MONTEVIDENSIS = fra Montevideo, Argentina.
 MONVILLEA, Æ, = (Cactaceæ), efter Monville, Normandiet.
 MORANENSIS, E, = fra Moran, dal i Colombia.
 MORAWETZIA, = (Cactaceæ), = Oreocereus, bjergcereus.
 MOSCHATUS, A, UM, = med moskuslugt.
 MOSERIANA, = efter G. Moser, Kufstein.
 MUCIFORMIS, A, UM, = slimet, slimagtig.
 MUCRO, ONIS, MUCRONATUS, A, UM, = broddet.
 MUCRONIFORMIS, E, = brodagtig, dolkformet.
 MUELLER - MELCHERSII, = efter finderen: Mueller-Melchers i Montevideo.
 MULTI- = mange-.
 MULTICEPS, = mangelhovedet.
 MULTIFER, A, UM, = uafbrudt blomstrende.
 MULTIPLEX, = mangedobbelt.
 MUNDUS, A, UM, = ren, fin, net.
 MUNITUS, E, og MURARIUS, A, UM, = voksende ved eller på mure.
 MUSCLINUS, A, M, = lille flue, lille mus, med flere.
 MUTABILIS, A, UM, = foranderlig.
 MUTATUS, A, UM, = omdannet.
 MUTILATUS, A, UM, = velskabt.
 MYRI- og MYRIO-, = mange-.
 MYRIOSTIGMUS, A, UM, = med særdeles mange pletter.
 MYRTILLOCACTUS, I, = (Cactaceæ), hentyder til de små bær.
 MYSTAX, = hos Mammillaria m. hentydes til plantens stærkt hårede udseende.

N.

NANUS, A, UM, = dværgagtig.
 NAPIFORMIS, E, = roeformet.
 NARCOTICUS, A, UM, = bedøvende.
 NATANS, = svømmende.
 NAUSEOSUS, A, UM, = modbydelig.
 NAVICULARIS, E, = bådformet.
 NEALEANA, = efter den amerikanske botaniker: Neale.
 NEBULARIS, E, og NEBULOSUS, A, UM, = tåget, dugget.
 NEGLECTUS, A, UM, = upåagtet.
 NELSONII, = efter G. Z. Nelson, kaktussamler i Galesburg, USA.
 NEMA-, og NEMATO-, = trådformet-.
 NEMATODES, = trådorm.
 NEMORALIS, A, UM, = voksende i lunde.
 NEO-, = ny-.
 NEOBESSEYA, = (Cactaceæ), kuglekaktus fra det nordlige Mexico.
 NEOBINGHAMIA, = (Cactaceæ), = HAAGECEREUS.
 NEOBUXBAUMIA, = (Cactaceæ), søjlekaktus fra Mexico.
 NEOCHILENIA, (Cactaceæ), smukke kuglekaktus fra Chile.
 NEODAWSONIA, = (Cactaceæ), underslægt af Cephalocereus.
 NEOGOMEZIA, = (Cactaceæ), Ariocarpus lignende kaktus fra Mexico.
 NEOLLOYDIA, = (Cactaceæ), kuglekaktus fra Mexico. Navnet efter prof. Francis E. Lloyd.
 NEO – MEGICANA, = efter staten: Ny Mexico, USA.
 NEOPORTERIA, = (Cactaceæ), fra Chile, efter entomologen Carlos Porter.
 NEORAIMONDIA, = (Cactaceæ), kæmpestore kandelaberaktus fra Peru.
 NEOOEZLII, = efter Benito Roetzl, rejsende plantesamler. Peru, Bolivia og Mexico.
 NEOWERDERMANNIANA, = (Cactaceæ), Bolivia.
 NEOSCHWARZEANA, = efter samleren: F. Schwarz.
 NEPHROIDEUS, A, UM, = nyreformet.
 NERVOSUS, A, UM, = med tydelige strenge.
 NERVUS, I, = strengen.
 NERYI, = efter en præsident i Brasilien: Nery.
 NEUTER, TRA, TRUM, = gold, kønsløs.
 NEUQUENSIS = fra Neuquen, Argentina.
 NICTANS, A, UM, = nikkende.

NICOYANUS = fra Nicoya, Costa Rica.
 NIGER, GRA, GRUM, = sort, mørk.
 NIGRANS, = sort.
 NIGRESCENS, = sortagtig.
 NIGRI-, = sort-.
 NIVALIS, E, = voksende i sne, under sne, snehvid.
 NIVESCENS, = næsten snesvid.
 NIVEUS, A, UM, = snehvid.
 NOBILIS, E, = ædel, fortrinlig.
 NOCTI- = om natten.
 NOCTIFLORUS, A, UM, = blomstrende om natten.
 NODOSUS, NODATUS, A, UM, = knudret.
 NONATUS, A, UM, = nifingret, nikoblet.
 NON SCRIPTUS, = ubeskrevet.
 NOPALEA, Æ, = (Cactaceæ), af Nopal, mexikansk navn på visse kaktusarter.
 NOPALXOCHIA, = (Cactaceæ), efter et aztekisk navn.
 NOTATUS, A, UM, = 1) mærket med punkter, prikker, 2) udpræget.
 NOTOCACTUS, = (Cactaceæ), NOTO = sydlig.
 NOVUS, A, UM, = ny.
 NOXIUS, A, UM, = skadelig.
 NUCACEUS, A, UM, = nødagtig.
 NUCIFER, A, UM, = nødbærende.
 NUCLEATUS, A, UM, = forsynet med kerne.
 NUDUS, A, UM, = nøgen.
 NUMEROSUS, A, UM, = talrig.
 NUTANS, = nikkende.
 NYCTICALUS, A, UM, = udfoldet om natten.
 NYCTOCEREUS, = (Cactaceæ), blomstrende om natten.

O.

OAXACENSIS = fra Oaxaca, Mexico.
 OB-, = omvendt.
 OBCONIUS, A, UM, = omvendt kegleformet.
 OBCORDATUS, A, UM, = omvendt hjerteformet.
 OBCUNEATUS, A, UM, = omvendt kileformet.
 OBDUCTUS, A, UM, = overtrukken.
 OBESUS, A, UM, = fed, opsvulmet.
 OBLATUS, A, UM, = rundagtig – bred.
 OBLICUS, og OBLIQUUS, A, UM, = 1) skæv, skrå. 2) skæv, ulige.
 OBOVATUS, A, UM, = omvendt ægdannet.
 OBPYRAMIDATUS, A, UM, = omvendt pyramidedannet.
 OBREGONIS, (FRIC) = (Cactaceæ), falde kuglekaktus fra Mexico.

OBREPANDUS, A, UM, = rundbugtet, krum.
 OBSCURUS, A, UM, = mørk.
 OBTUSANGULUS, A, UM, = butkantet.
 OBTUSI-, = but-.
 OBTUSIUSCULUS, A, UM, = noget buet.
 OBTUSUS, A, UM, = but, er en plantedel med kort, afstumpet, svagt afrundet spids.
 OBVALLARIS, E, = forskanset, beskyttet.
 OBVERSUS, A, UM, = omvendt.
 OCAMPONIS = fra hjemstedet Ocampo.
 OCCIDENTALIS, E, = vestlig, fra Nordamerika.
 OCCLUSUS, A, UM, = lukket op.
 OCCULTUS, A, UM, = skjult.
 OCELLATUS, A, UM, = øjepletet.
 OCHRACEUS, A, UM, = okkergul, skidengul.
 OCHROLCUCUS, A, UM, = hvidgul.
 OCOTILLENIS = fra Ocotillo, Mexico.
 OCTO- og OCTA- = otte-.
 OCULATUS, A, UM, = med øje.
 -ODES, = -agtig, -lignende.
 ODONTO- = tand-, med tandet-.
 ODONTOGLOSSUS, A, UM, = med tandet tunge.
 ODORATUS, A, UM, = vellugtende.
 OEDO-, = opsvulmet-.
 OEHMEA (Buxb.) = (Cactaceæ), Mammillaria-lignende kaktus med store, gule blomster.
 OEDOCARPUS, A, UM, = med opsvulmet frugt.
 OFFICINALIS og ARIS, E, = som anvendes til medicinsk brug.
 OLENS, = lugtende.
 OLIEOSUS, A, UM, = olieholdig, olieagtig.
 OLERACEUS, A, UM, = anvendelig som køkkenurt.
 OLIDUS, A, UM, = ildelugtende.
 OLIG-, OLIGO-, = få-.
 OLIGANTHUS, A, UM, = med få blomster.
 OLIGOCARPUS, A, UM, = med få frø, frugter.
 OLIGOMERUS, A, UM, = med få dele.
 OLIVACEUS, A, UM, = olivengrøn.
 OMISSUS, A, UM, = upåagtet.
 OOCARPUS, A, UM, = ægformet.
 OPACUS, A, UM, = mat, glansløs.
 OPHITES, = slangeagtig.
 OPHTHALMICUS, A, UM, = god for øjen-svaghed.
 OPTIMUS, A, UM, = bedst.
 OPULENTUS, A, UM, = prægtig, ypperlig.
 OPUNTIA, Æ, (Mill) = (Cactaceæ), af by i

Grækenland, hvor der skal have groet kaktus-lignende planter.
 ORBATUS, A, UM, = berøvet.
 OREAS, = bjergnymfe.
 OROCEEREUS, ES, (Berg) Ricc. = (Cactaceæ), Oros = bjerg, bjergkaktus.
 ORIENTALIS, E, = fra Østerlandene.
 ORIGINALIS, E og ARIUS, A, UM, = oprindelig.
 ORNATUS, A, UM, = prydet, smuk.
 ORNEUM, = en fugl.
 ORNITHOPHORUS, A, UM, = med fugle-lignende blomster.
 OROYA, = Cactaceae, efter findestedet Oroya, Peru.
 ORTH-, ORTHO-, = lige-, med lige-.
 ORTHOCARPUS, A, UM, = med lige frø.
 ORTHOCLADUS, A, UM, = med lige skud.
 ORTHOGLOSSUS, A, UM, = med lige tunge.
 ORTHOTOMUS, A, UM, = lighedelt.
 ORURENSIS = fra Oruro, Bolivia.
 ORYZINUS, A, UM, = rislignende, risagtig.
 OSSEUS, A, UM, = benhård.
 OSTEOSPERMUS, A, UM, = hårdfrøet.
 OSTODES, = benlignende.
 OSTRINUS, A, UM, = purpur.
 OTUYENSIS = hjemstedsbetegnelse.
 OVALIS, E, = oval.
 OVARIUM, I, = frugtknuden.
 OVATUS, A, UM, = ægdannet, om flade dele.
 OVIFER og -GER, A, UM, = bærende æg-lignende organer.
 OVIFORMIS, E, = ægformet, om tykke organer.
 OVINUS, A, UM, = fåre-, som yndes af får.
 OVULUM, I, = ægget, frøanlægget i frugtknuden.
 OXY-, = spids-, skarp-, sur-, bitter-.
 OXYCARPUS, A, UM, = spidsfrugtet, surfrugtet og lign.
 OXYGLOTTIS, E, (-TUS, A, UM), = spids-tunget.
 OXULOBUS, A, UM, = spidsbælget, spids-lappet, -fliget.
 OXYDONTUS, A, UM og OXYODON = spidstandet.
 OXYPHYLLUS, A, UM, = spidsbladet, surbladet.
 OXYPTERUS, A, UM, = spidsvinget.
 OXYSEPALUS, A, UM, = med spidse bægerblade.
 OXYSPERMUS, A, UM, = spidsfrøet.

Ørkenens indvånere

Afsnit III

Larry W. Mitich
North Dakota State University
Fargo, North Dakota

En af de smukkeste pindsvinekaktus er *Echinocereus polyacanthus* Engelm. Dens udbredelsesområde er de lave bjergkæder i ørkenne i Chihuahua og Durango, Mexico, og helt ind i det sydøstlige Arizona og vestlige New Mexico. Denne lille, tornede kaktus findes almindeligvis voksende imellem klipperne i store tuer med op til 20–50 lysegrønne skud, som ofte har et anstrøg af rødt. I marts og april udfolder de blodrøde knopper sig og åbenbarer deres teglstensrøde indre. De enlige tragtformede blomster fremkommer nær toppen af skuddene og har brede, afrundede kronblade. De holder sig åbne både dag og nat, og deres skønhed holder sig i fire til fem døgn.

Plantens alder kan nogenlunde bestemmes af tornenes farve. Yngre torne er svagt citrongule og bliver senere rødlig til purpurfarvede og sluttelig mørkegrå med mørkere, næsten sorte spidser. Blomstens rør og frugtknuden er dækket med filtet uld og lysegule torne. Frugten modner i slutningen af juni og den har en aroma, som minder om stikkelsbær.

Echinocereus polyacanthus siges at være hårdfør undtagen i ekstraordinært kolde vintre, hvor temperaturen falder under frysepunktet, og derfor er denne stærkt tornede pindsvinekaktus en udmærket plante for kaktushaver i mildere klima. Den er i øvrigt let at formere fra frø.

E. polyacanthus blev oprindelig beskrevet som *Cereus polyacanthus* af dr. George Engelm. i 1848 ud fra eksemplarer indsamlet af dr. A. Wislizenus vest for byen Chihuahua, Mexico. Dr. J. Borg beskriver i sin bog »Cacti« denne art som værende meget smuk og variabel, og han opfører fire varieteter af den. I »The

Cacti of Arizona« degraderede dr. Lyman Benson denne art til status som varietet, nemlig *E. triglochidatus* var. *polyacanthus*.

Den smukke, lille kaktus *Echinocereus reichenbachii* er hjemmehørende i det nordlige Mexico og ind i Texas. I virkeligheden er det en af de mest vidtspredte små kaktus i Den enlige Stjernes stat. Denne art er en almindelig plante i Edwards Plateaus kalkstenshøjder, og den vokser i vel dræned, grusede områder og på de stenede skrånninger.

Denne kaktus er en lavtvoksende plante, og den træffes som både enkeltvoksende og som klumper med mange skud. Planten er dækket af torne i et antal af 20–30 eller flere på hver areol. Tornene er hvide og brune og er så bløde, at man uden risiko kan håndtere planten.

E. reichenbachii er en meget villigtblomstrende art. Blomsterfarven varierer fra svagt lyserød til purpurviolet. Blomsterne er blandt de største i denne slægt og kan blive omkring 7 cm lange og lige så brede. Blomstringstiden er marts og april, hvor blomsterne i flere dage åbner sig, når solen kommer på himlen, og lukker sig, når mørket falder på.

Ekspertene er ikke enige om, hvilket navn, man skal give denne smukke kaktus. Den tyske botaniker Terschek kaldte den *Echinocereus reichenbachii* i 1843. Han beskrev imidlertid ikke dens blomst og frugt, så i virkeligheden kunne hans plante være én af henved et dusin arter. Dr. Engelm. beskrev den i 1845 som *Cereus caespitosus*, men i 1893 genindførte dr. Haage navnet *Echinocereus reichenbachii*, og Britton og Rose holdt fast ved det i deres monografi af kaktusfamilien. Dr. Borg kalder den *E. caespitosus* i sin bog »Cacti« og op-

Echinocereus reichenbachii

fører syv varieteter af den, og dr. Boissevain bruger også dette navn i »Colorado Cacti«. I »Die Cactaceae« omtaler dr. Backeberg planten som *E. reichenbachii* og bruger navnet *E. caespitosus* til en anden art.

E. reichenbachii er meget populær i Mexico, men siges at være kort-livet i kultur. Gamle planter, indsamlet i naturen, er vanskelige at få til at slå rødder, mens yngre planter af størrelse mindre end fem centimeter høje, er lettere at få i vækst. Kulturplanter fra velrenommerede gartnerier er væsentlig lettere at få i vækst end planter indsamlet i naturen.

Regnbuekaktus, *Echinocereus rigidissimus*, er en gammel yndling, men den lever heller ikke længe, når den flyttes fra dens hjemlige egen. Planten vokser meget opadrettet og bliver 10–20 cm høj. Den har mange kamstillede torne, som helt dækker planten med regnbuefarvede bånd et par centimeter eller mere i bredden.

De horisontale bånd varierer i henhold til tornenes alder fra gult til dybt rødbrunt. De lodrette ribber, af hvilke der er fra 18–20, er af lysegrøn farve, som kan gå over i det gullige.

Denne flerefarvede kaktus med de 7 cm store rosa-purpurfarvede blomster vokser i de klippefyldte udløbere af bjergene i Sonora, Mexico, og det sydøstlige Arizona i 400 meters højde eller mere. Blomsten har hvidt eller kreme-farvet center, og kronbladene er stærkt tilspidsede. Frugten ligner et jordbær dækket med mange spidse torne.

Regnbuekaktus dyrkes ofte under glas på grund af tornenes skønhed, men den er da ikke særlig villig til at blomstre. Det er en vanskelig plante at holde under kultur. Specielt gælder det i naturen indsamlede planter. Selv om den kan formeres fra frø, har mange samlere ikke særligt held med frøplanterne.

Dr. Engelmann beskriver i 1856 denne smukke art under navnet *E. pectinatus* var. *rigidissimus*, mens Britton og Rose ophøjede den til selvstændig art under navnet *E. rigidissimus*. Imidlertid tilbageførte både dr. Benson i »The Cacti of Arizona« og dr. Backeberg i »Die Cactaceae« igen planten til Engelmanns originale status. Den er ofte betragtet som en varietet af *E. reichenbachii*, men er dog meget forskellig fra denne art.

E. reichenbachii og *E. pectinatus* er beslægtede og udgør en naturlig gruppe sammen med *E. rigidissimus*. De er alle meget forskellige fra gruppen af *Echinocereus* med skarlagensrøde blomster.

(Fortsættes)

Slægten *Parodia* Spegazzini

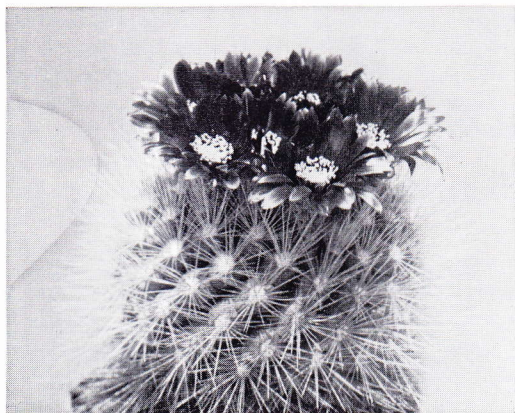
Fortsættelse

Parodia penicillata Fechs. & v. d. Steeg.

En art med meget kraftige, gule børster, fundet af Fechs. Børsterne er ofte indt. 5 cm lange. Areolerne bærer næsten ingen uld. Blomsterne: Store, blodrøde, lysende, oftest et hold ad gangen. Forekomst i Syd-Salta, i Cafayate og omegn.

Parodia penicillata Fechs. & v. d. Steeg.
var. *nivosa* Backbg.

Forskellen fra type-planten er ret iøjnefaldende igennem næsten sølv-hvide torne. Plantelegemet er mere blålig-grønt. Blomsterne er som nævnt hos typus, lysende blodrøde, 4–5 cm i tværmål. Den har sit hjemsted i bjergene nord for Cafayate, Syd-Salta.

Parodia penicillata var. *nivosa* Backbg.

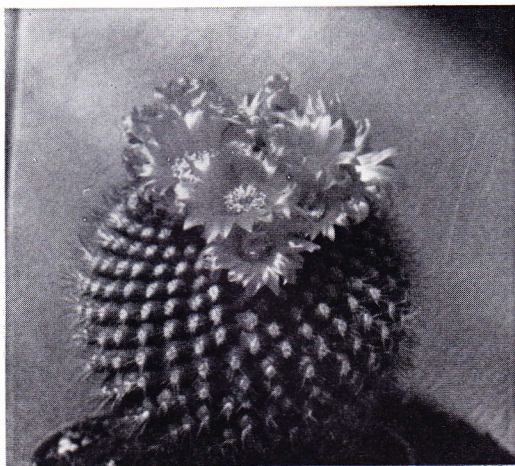
Parodia penicillata Fechs. & v. d. Steeg.
var. *fulviceps* Backbg.

Denne varietet har mere gullig-hvide børster med rødligbrun tilspidsning. Væksten af disse planter er meget større i diameter, blomsterne er også større, men mere blege i det. Cafayate, Syd-Salta.

Parodia saint-pieana Backbg.

Planten har svage torne, men er ellers en godtvoksende og letblomstrende art, som af Backeberg blev betegnet som »lille«. Hos mig har planten dog opnået en størrelse på 12 cm's højde og 10 cm's tværmål. *P.saint-pieana* starter allerede sin blomstring i det tidlige februar og kan blomstre uafbrudt indtil juli. Blomsterne er guldgule og møder allerede på små eksemplarer. Som findested nævnes altid Jujuy.

Parodia saint-pieana Backbg.

Men alle importforsendelser fra dette område indeholder ingen *P. saint-pieana*! Derfor må man gå ud fra et andet hjemsted. Jeg er mest tilbøjelig – efter frøene at dømme – at pege på egnen omkr. Tarija i Bolivia.

Parodia formosa Ritt.

En mellemstor art, som ved sin tornedragt og legemsform minder om foregående. Tornene er hvide, med rødbrune spidser på midtertornene. Blomsten er stor, guldgul, en gang imellem med et purpurskær på spidserne.

Selvferil! Hjemsted: Margarita i provinsen O'Connor, Bolivia, på 1.000 m.

Parodia formosa Ritt.

Rettelse:

I sidste nr. af KAKTUS nævntes *Parodia dasycantha* BRANDT nom.nud. som i mellemtiden er blevet beskrevet som

PARODIA friciana Brandt, Stachelpost 9: Nr. 45, 5.S. 68–71, 1973

Parodia ubligiana Backbg. har kunnet undersøges i den mellemliggende tid. Efter frøene at dømme hører den til underslægten *Parodia*. Her må den indlemmes. Det er altså en *Parodia*.

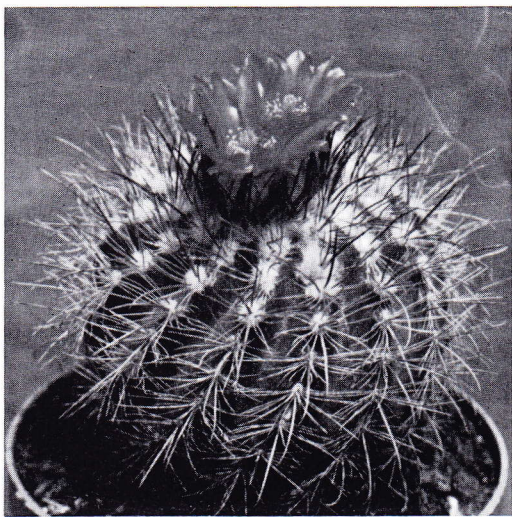
Fred Brandt
D-557 Paderborn
Im Samtfelde 57

Oversætter: H. Keil.

Nybeskrivelse - Erstbeschreibung:

Parodia lychnosa sp. nova

UG-Protoparodia, Serie Macranthae

Provenit solitarius, latiglobosa, circiter 8 cm alta, diametro 8 cm. Costis 13, spiralibus, altis et firmis-simis, usque 1 cm altis, 1,5 cm latis.

Areolae tuberculis costarum inhaerentibus, 3 mm diametro, lana alba et densa, brevissima; vertice depresso.

Aculei marginales circiter 16–20, albi vel fuscii, 1,5 cm longi. Aculei centrales 7–9, quorum summi et firmissimi sursum in modum crucis constituti sunt, unum aculeorum hamatum, in superiorem partem ceteri aculei, tenues et erecti, omnes aculei 2 cm longi et fuscii sunt.

Flores diametro 3 cm, colore flavo-luteo.

Pericarpellum diametro 5 mm, colore flavo, lana alba, saeta 2 mm longa, fusca.

Receptaculum 1,5 cm longum, colore flavo; squamae fusco; lana alba et fusca; saeta superiore parte constituta, colore fusco-nigro, usque 1,2 mm longa.

Folia exteriora colore flavo sunt, 1,5 cm longa.

Folia interiora colore flavo-luteo sunt, 2 cm longa, 4 mm lata. Stamina colore, quem »crème« vocamus; anthera, quem »crème« vocamus; stilus 2 cm longus, quem »crème« vocamus, stigmata flava, 3 mm longa.

Fructus fuscus, lana alba, putaminibus duris, 3 mm diametro. Semen 0,7 mm longum et rotundum. Testa nigra, hebetia; tubercula quae bene cognosci possunt et parva et longa, vel ovo similia sunt. Hilum angustum. Strophiola in medio hilo sita est, micropyle in modum uvae. In basim versus funiculus est, quem etiam bene cernere possumus. Strophiola colore, quem »crème« vocamus.

Patria: Bolivia, Dep. Chuquisaca.

Holotypi partes et membra vim demonstrantia in herbario Heidelbergensi conservantur.

Holotypus in coll. F. H. Brandt, No. 54.

(griech. lychnos = Leuchte = lygte)

Plantelegemet enkeltvis groende, bredt-kugleformet og grønt, ca. 8 cm højt og 8 cm i diameter. Ribber: 13, ret udprægede med tydelig spiralstilling, ca. 1,5 cm brede og 1 cm høje.

Areolerne sidder på små vorteformede forhøjninger, 3 cm i diameter og dækket med hvid uld. Fordybning i toppen.

Randtorne 16–20, i stråleform omkr. areolen, hvide til brune, 1,5 cm lange.

Midtertorne 7–9, de nederste fire i tydelig korsstilling, grove, den nederste af dem altid krogbøjet. De øvrige midtertorne opadpegende, tyndere og lige, brune og indtil 2 cm lange.

Blomsterne: dyb guldgule, 3 cm i diam.

Pericarpel: guligt, 5 mm i tværmål, med hvid uld og 2 mm lange, brune børster.

Receptaculum 1,5 cm langt, gult med små brune skæl. Hvid uld, som foroven bliver brunlig. Børster fremkommer af de øverste skæl, de er brune og indt. 1,2 cm lange.

Ydre blomsterblade gule, 1,5 cm lange.

Indre blomsterblade dyb guldgule, 2 cm lange, 4 mm brede. Støvtråde crème-hvide. Støv-pungen crème-hvid. Griflen 2 cm lang, crème-farvet. Støvfang gul, 3 mm lg.

Frugten brunlig, med hvid uld, hårdskallet, 3 mm i diam. Frø 3 mm i diam., næsten runde. Testa sort og mat, tydelige vorter, som dog er uregelmæssige i strukturen, men runde til ovale, større eller også mindre. Hilum smalt.

Strofiolaen strakt frem for mikropylen, således at den danner en lille tap. Ofte er mikropylhullet mere eller mindre synligt. Strofiola: crémeifarvet. Funiculus strækker sig til mikropylen og ligger basalvendt i forhold til denne. Hjemsted: Bolivia, Dep.Chuquisaca.

Holotypus-materialet ligger i: Herbarium der Universität Heidelberg og opbevares her.

Holotypus i col.F.Brandt nr. 54.

NB) Denne art har jeg i 1971 modtaget fra fa. Ebner/Schweiz, under betegnelsen: »sp. 9, ligner gracilis«. KRASUCKA skrev i KuaS side 79.4.1974 om en plante, som ligner *P.gracilis* og hvis hjemsted skulle være: Presto. Om muligt er det samme plante og art.

bräunlich; Borsten aus den obersten Schuppen erscheinend, braun und bis 1,2 cm lang.

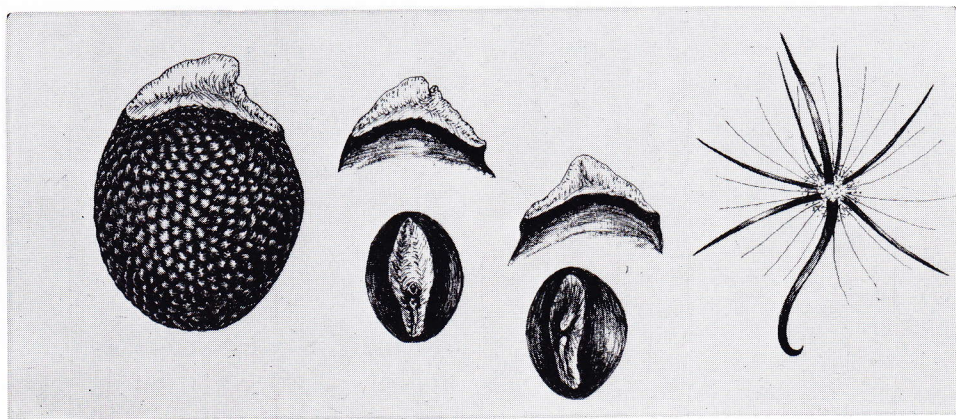
Äußere Hüllblätter gelb, 1,5 cm lang.

Innere Blütenblätter tief goldgelb, 2 cm lang, 4 mm breit.

Staubfäden crémeweiß; Staubbeutel crémeweiß; Griffel 2 cm lang, crémefarbig, Narben gelb, 3 mm lang.

Frucht bräunlich, mit weißer Wolle; hartschalig, 3 mm ϕ .

Samen 0,7 mm ϕ , fast rund. Testa schwarz und matt; Warzen deutlich ausgeprägt, aber unregelmäßig in der Struktur, rund bis oval, größere und kleinere. Hilum schmal. Strophiola an der Mikropyle vorgezogen, einen kleinen

Körper einzeln, breitkugelig und grün, ca. 8 cm hoch, 8 cm im ϕ . Rippen 13, gut ausgeprägt und deutlich spiralig gestellt, ca. 1,5 cm breit, 1 cm hoch.

Areolen auf kleinen, warzenförmigen Erhebungen sitzend, 3 mm ϕ , mit eißer Wolle bedeckt; Scheitel eingesenkt.

Randstacheln 16–20, rund um die Areole strahlend, eiß bis braun, 1,5 cm lang.

Mittelstacheln 7–9, die untersten 4 deutlich über Kreuz angeordnet, derb und der unterste immer gehakt; die anderen mittleren nach oberhalb weisend, diese sind dünner und gerade, alle Stacheln sind braun bis 2 cm lang.

Blüten tief goldgelb, 3 cm im ϕ .

Pericarpell gelblich, 5 mm ϕ , mit weißer Wolle und 2 mm langen, braunen Borsten.

Receptaculum 1,5 cm lang, gelb und mit kleinen, braunen Schuppen; Wolle weiß, oberhalb

Zapfen bildend, zueilen ist das Mikropylarloch $\pm$ gut sichtbar. Der Funiculus zieht sich zur Mikropyle hin und liegt basalwärts derselben. Strophiola crémeweiß in der Farbe.

Fundort: Bolivien, Dep. Chuquisaca.

Material des Holotypus wird im Herbarium der Universität Heidelberg hinterlegt und aufbewahrt.

Holotypus in coll. F.H.Brandt, No. 54.

Diese Art habe ich im Jahre 1971 von der Firma Ebner/Schweiz erhalten, unter der Bezeichnung »sp. 9. ähnlich gracilis«. Krasucka gab in der »KuaS, Seite 79.4.1974.« eine Pflanze bekannt, die der *Par. gracilis* ähnlich sein soll und bei Presto vorkommt. Es könnte dieselbe Pflanze und Art sein!

Fred H. Brandt

D-479 Paderborn (Vesttyskland)

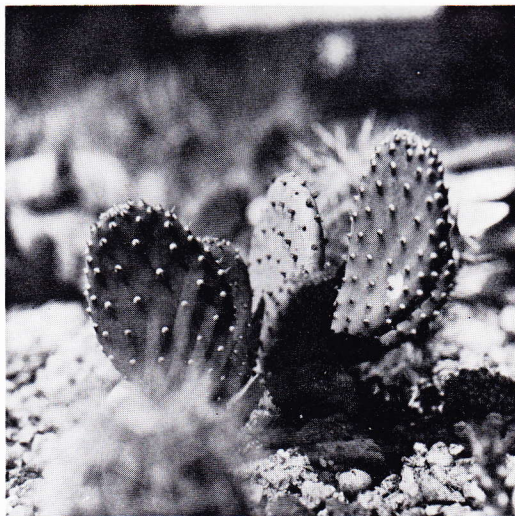
Im Samtfelde 57

Løst og fast om frilandskaktus

Vinteren har været miserabel undtagen for mange af vore planter. Grundet vort nuværende Costa Brava klima har forsøg med nye kaktusser været umuliggjort. Nedbøren og luftfugtigheden har været enorm, og dette burde have givet store tab, idet betingelserne for svampesygdomme var til stede. Desværre må jeg skuffe vore medlemmer; kun en enkelt *Opuntia* fik en mindre plet.

I KuaS Januar 1975 omtales et forsøg med frilandskaktus udført af Hr. Ewald Kleiner fra den kendte Cactus Ranch ved Bodensøen. Hr. Kleiner, som jeg har udvekslet en del erfaringer med i nogle år, udplantede i 1970 i 1950 meters højde en del kaktusser for at gennemprøve deres hårdførhed under højalpne forhold. Målinger viste helt ekstreme temperaturudsving bl. a. med frost og sne i juli måned, men alligevel overlevede planterne i 3 år. Artiklen er ret interessant, men der må sættes en del spørgsmålstegn ved værdien af dette forsøg.

Opuntia rutila

Opuntia basilaris

At udplante frilandskaktus i stærk humusholdig jord med en ph værdi på 4-4,5 tyder på en barok form for humor. Dertil kommer hr. Kleiners iagttagelser. En del planter var stærkt beskadiget af omstrefjende vildt, der åbenbart ville have et prøvemåltid. Forsøgsplanterne burde have været indhegnet med trådnet, så tvivlsspørgsmål om planternes endeligt var undgået. Nu kan årsagen både være de klimatiske forhold eller skyldes svampesygdomme eller råd efter mekaniske beskadigelse af vildtet.

Mit sidste bidrag i Kaktus gav en del breve, bl. a. fra hr. Thomsen i Klarup, der efter et ophold i USA havde hjembragt en del planter. Deriblandt *Opuntia phaeacantha* var. *mojavensis*, en kaktus der længe har stået på min ønskeseddel. En anden *Opuntia* var mig ubekendt, og som rosinen i pølseenden modtog jeg også *Opuntia microdasys*, som hr. Thomsen har haft frit udplantet i to vintre med godt resul-

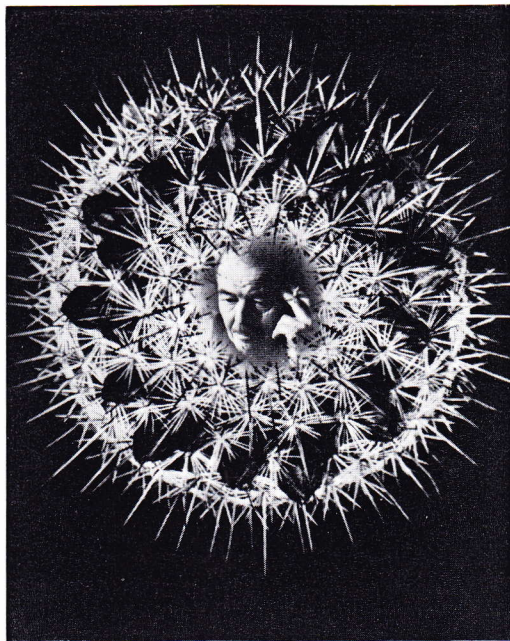
tat. For en del år siden omtalte denne kaktus i KauS af Hr. Wilfried Oldehoff, der i en artikel omtalte dens hårdførhed, ja ned til minus 25 grader. Denne artikel bevirkede en sand syndflod af skældsord mod den stakkels mand.

Med hensyn til *Opuntia microdasys* må vi foreløbig slå fast, at hårdførheden skal tages med et vist forbehold. Vi har nu i en del år haft milde vintre, og dette kan narre mange i et ærligt ment forsøg.

Mange kaktusser klarer sig udmærket ned til minus 10 grader, ja endog lavere temperaturer, men kun af kortere varighed og forudsat, at de har opholdt sig i fri luft den forudgående tid. Men her spiller også mikroklimaet, topografiske forhold og jordstruktur en stor rolle. Det er forhold vi selv kan styre. Men som sagt hr. Thomsen gav mig en del nye kaktusser og en del nye problemer. Begge dele er jeg begejstret for.

Med hensyn til min efterlysning af samlere i Norge og Sverige kan kun siges, at såfremt ingen reaktion også er en reaktion, ja så har jeg fået masser af reaktioner. Men ad mærkelige omveje fik jeg kontakt med en dame i Mellem Sverige, der fortalte om sin store interesse Kaktusser. Hun beklagede i samme åndedrag den manglende kontakt med andre og beklagede at der ikke fandtes et kaktusselskab i Sverige. Her har vi forklaringen. Der findes mange kaktussamlere i Sverige, der dyrker deres hobby uden kendskab til nogle klubber eller selskaber. Her var en opgave for Nordisk Kaktus Selskab, men opgaven at nå ud til alle egne af Skandinavien vil være økonomisk uoverkommeligt. Derfor må det være en opgave for de pågældenes landes haveselskaber med mellemrum at oplyse om specialklubbernes eksistens. De store dag- og ugeblades havesider glimrer med deres manglende interesse.

Hr. Sokolo, præsident for Kaktusselskabet ASTROPHYTUM i Alma Ata, Kazakstan, Sovjetunionen, arbejder en del med frilandskaktus. For tiden er en del forsøg igang. Man ønsker en frilandskaktus uden torne, med en kort vegetationsperiode. Af vildtvoksende kaktus findes i Noworossiisk og Kaukasus, *Opuntia humifusa*, *O. stricta* og uidentificerede *O. phaeacantha*. Forår og efterår kendes ikke i Alma Ata. Sommeren kommer pludselig med ret høje temperaturer, og vinteren kan bringe temperaturer ned til minus 25, ja i enkelte

P.F. 1975 Sokolo.

tilfælde helt ned til minus 45 grader. Personlig venter jeg mig en del af disse forsøg, der samtidig giver mig en kærkommen lejlighed til test af mit eget materiale.

Georg A. Sydow,
Hovmålvej 79,
2300 København S.

Kender du den ?

Denne gang er vor opgave måske noget sværere end den, vi startede med i januar-udgaven af »KAKTUS«.

Planten er hjemmehørende i Kaplandet i Sydafrika. Som ung er den kugleformet, ofte noget fladtrykt. Den kan nå en diameter på 8–12 cm. Ældre planter, som den på vort billede, kan dog blive noget forlænget. Den vokser ikke forgrenet. Plantelegemet er opdelt i 8 brede ribber, som bærer en række små, hvide punkter. Plantens farve er lys grågrøn med rødbrune, tværgående striber. Den er særkønnet, hvilket vil sige, at hver plante kun har enten han- eller hunblomster. Formeringen kan kun ske ved frø. Arterne inden for den slægt, vor plante tilhører, har som fælles træk, at de ved beskadigelse udgyder en mælkeagtig saft, som ofte kan være meget giftig.

Ja, hvilket navn skulle have stået på navneskiltet ved den afbildede plante? Send svaret senest 31. maj til: Kjeld Christiansen, Møllebakken 1, 3400 Hillerød. Også denne gang vil der blive en præmie for rigtig besvarelse. Vinderen findes ved lodtrækning.

Sammen med besvarelsen bedes indsenderne fortælle, hvad de synes bedst om i dette nummer af »KAKTUS«, samt skrive, hvilke emner, man kunne tænke sig at få behandlet i kommende numre af bladet.

Astrophytum myriostigma – Dette var navnet på vor plante i januar-nummerets konkurrence. Opgaven var så let, at alle indsendere havde det rigtige svar. Ved lodtrækning tilfaldt præmien Erik T. Møller, Halvdansvej 10, Tikøb.

Vi takker de mange deltagere i konkurrencen for udvist interesse. Næsten alle havde udtalt sig om deres syn på det pågældende nummer af »KAKTUS«. Det er vi glade for, idet det giver os et fingerpeg om, hvad medlemmerne ønsker behandlet i bladet. Det gælder dog i endnu højere grad deltagernes svar på vort spørgsmål om, hvilke emner, de kunne ønske behandlet i kommende numre af »KAKTUS«.

Vi fik mange gode forslag. Men vi må nok bede deltagerne have tålmodighed, hvis de ikke ser deres forslag efterkommet i de nærmest kommende numre af bladet. Det kan godt tage nogen tid, inden vi finder frem til folk, som både kan og vil skrive om de foreslåede emner. Dette bør dog ikke afholde medlemmerne fra at fremkomme med deres ønsker i forbindelse med konkurrencen.

Red.

MEDLEMMERNES HJØRNE

30.000 kaktus

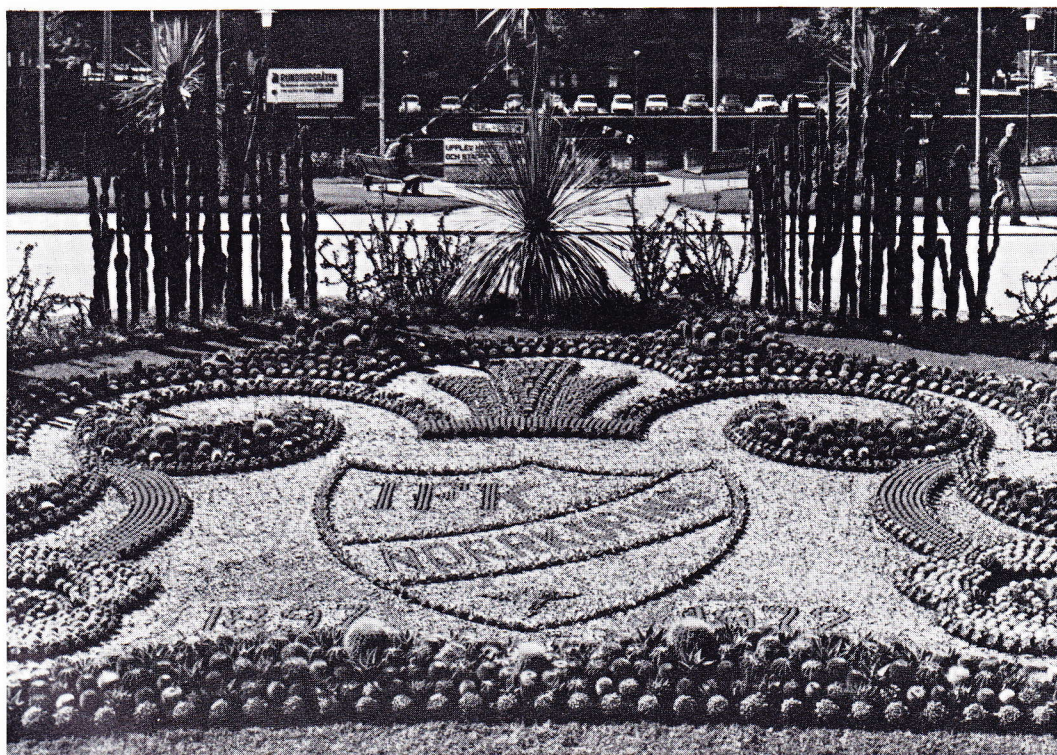
Elly Huld, Solsidan, Västra Husby, Norrköping, skal have mange tak for sit brev til mig i februar. Jeg svarer her i bladet, da jeg synes alle vore medlemmer skal vide, at der i Norrköping findes en overdådighed af kaktus, og at de benyttes til glæde for folket, ved at man laver skiftende arrangementer, tilsyneladende på friland, hvor man grupperer planterne i form af mønstre, våben og emblemer, og på det prospektkort Elly Huld sendte mig ses et arrangement med 30.000 kaktus, der forestiller et våben for IFK Norrköping i anledning af dennes 75 års jubilæum. Dersom redaktøren er i stand til at gengive billedet her i bladet, kan jeg fortælle, at selv bunden, udfyldningen i motivet består af kaktus. – Dette for at medlemmer, der kommer på de kanter i sommerens løb ikke forsømmer at bese dette arrangement.

A propos kaktus kan jeg også fortælle, at vort medlem Jesperhus Blomsterpark på Mors i vinterens løb har anskaffet sig en kaktussamling på ca. 10.000 stk. i 3.000 forskellige arter, som supplement til sin i forvejen overdådige blomsterpark med tusindvis af blomstrende planter samt et seværdigt Akvarium med adskillige akvarier med mange fisk.

*Otto Forum Sørensen,
Viemosebro 14,
2700 Brønshøj.*

En genskabt tornedragt

Ved at læse Otto F. Sørensens bemærkning i sidste udgave af vort blad om *Echinocereus pulchellus*, der let tabet tornebundter ved berøring, kom jeg atter til at tænke på en ikke hidtil oplevet hændelse med en plante, en

kyrdsning af *Pseudobivia kermesina* X *Mediolobivia ritteri*, for 2 år siden.

Vi skulle dengang have vort store fælles kaktusmøde her i Ny Bjernt, hvori både danske og tyske kaktusvenner deltog. Vi havde brug for mange planter til salg, bortlodning og loppetorv, og blendt mange andre foræringer modtog vi en pakke fra Sydtyskland, der indeholdt en del gode podede kaktus og tre eksemplarer af oven anførte hybride. Disse 3 planter kom lige fra en ekstrem vintertørke, og da de nu under rejsen var blevet rystet godt rundt i pakken, så havde det ene eksemplar mistet samtlige tornebundter. Disse lå løse rundt i det bløde indpakningspapir. Hele kaktussen var »pils kaldet«, den var lige til at blive smidt ud, og kunne end ikke bruges på loppetorvet, så uanseelig var den. Da de to andre eksemplarer derimod kun havde mistet et par tornebundter, tog vi dem med.

Men – i de travle dage omkring mødet blev det ikke straks til noget med »at smide kaktussen ud«. Den skaldede plante stod puttet ned i en potte i et hjørne af drivhuset. Vores søn på 9 år, der altid har noget imod, at noget bliver smidt ud af drivhuset, overtog planten og dens pasning.

Efter 4-5 uger – man havde vænnet sig til at se den torneløse plante, omend den langt fra var en prydding for øjet – så jeg til min forundring, at der var ved at foregå noget med planten. Der kom noget frem af de tomme aroer. Efter endnu 14 dages forløb kunne der ikke herske tvivl: planten var ved at *genskabe hele sin tornedragt*.

Som kasserer i Nordisk Kaktus Selskab henstiller jeg venligst til de medlemmer, der endnu ikke har betalt kontingent for indværende år om snart at indsende beløbet. Dette for at vi kan vide, hvad vi har at arbejde med i årets løb, og jo før man betaler sin kontingent, jo længere er der til næste indbetaling.

Otto Forum Sørensen
Kasserer.

Sådan gik det støt fremad, og da vokseperioden ophørte om efteråret, havde alle torne opnået en (for planten naturlig) længde på 2 cm.

Nu – efter 2. sommer – er planten blevet et fint, tornestruttende eksemplar, der kun mangler at vise os sin hybrid-blomst.

Men hvorom alting er: dette eksempel viser, at i hvert fald nogle kaktusslægter meget vel er i stand til at fornye torne, der er gået tabt, – en ting, jeg heller ikke vidste, før jeg fik syn for sagen.

Det kunne være interessant at høre, om andre har gjort lignende iagttagelser.

Hans Keil,
Danske forsamlingshus Ny Bjernt,
D-2381 Neuberend (Sydslesv.).

Farvedias om vinterhårde kaktus

Fra de mange breve, jeg modtager, erfarer jeg, at lokalkredse i Jylland og på Fyn arbejder med forsøg med frilandskaktus. I den anledning vil jeg gerne tilbyde, at disse og andre kredse inden for NKS kan låne mine farvedias om frilandskaktus til fremvisning ved mødeaftener. Det er selvfølgelig gratis mod at man returnerer dem anbefalet.

Georg A. Sydow,
Hovmålvej 79,
2300 København S.

KØB - SALG - BYTTE

– Nybegynder er interesseret i alt inden for kaktusområdet, også litteratur. Chr. Jacobsen, Dybbølsgade 25, 6400 Sønderborg.

– Jeg søger W. Rauh: Die grossartige Welt der Sukkulanten, til en rimelig pris. Tilbud bedes sendt til: Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, 2700 Brønshøj.

– Købes: *Lobivia argentea*, *L. chrysantha*, *L. claeysiana*, *L. wrightiana*, *Copiapoa cinerea*, *Heliocereus speciosus*. Peter Brandt Pedersen, Tårnbygårdsvej 20, 2770 Kastrup.

BØGER OG TIDSSKRIFTER

Sukkulente Euphorbier

Det britiske The National Cactus and Succulent Society har udsendt sin håndbog nr. 2. Denne gang behandler den emnet »Sukkulente Euphorbier«. Bogen er på 48 sider, og det må umiddelbart synes at være en umulig opgave at behandle det meget omfattende emne grundigt på så lille plads.

Bogens forfatter, David V. Brewerton, indrømmer da også i sit forord, at der kun er tale om en skitse-mæssig behandling af slægten og dens baggrund. Han har dog fået plads til at beskrive 31 arter, som er repræsentative for slægtens meget forskellige former. Samtidig er der blevet plads til afsnit om dyrkning, frøformering m. m.

Til trods for sin lidenhed og deraf følgende mangler, er bogen værd at eje, også fordi den er rigt illustreret. Den koster 55 pence og kan rekvireres hos Mr. H. D. Mann, 21 Windmill Gardens, Kibworth Harcourt, Leicester LE8 0LX, England.

Sukkulenter til friland

Specialkatalog over
Sempervivum, Joviborba
og nærtstående slægter
– samt over Iris

Gerne postordre

MAILANDS STAUDER

Simmelbrovej 36, 7200 Grindsted

Besøg ...

DANMARKS AKVARIUM

– ÅBEN HVER DAG KL. 10.00 –
TLF. HE 3283

HAR DE PRØVET

AT DYRKE ORCHIDEER?

Er De interesseret?

Få et gratis prøvenr. af vort
medlemsblad »Orchideen«,
der kommer 10 gange årligt.

Kontingent kr. 65.

DANSK ORCHIDE KLUB

Kasserer Stig Nielsen
Helsingevej 39 B – 2830 Virum
Tlf. (01) 85 48 49 – Giro 97270

ALT I PLANTER

– frilands og indendørs

TOSTHOLM PLANTESKOLE

Gl. Landevej 54 – Albertslund
(01) 64 31 53

Nu også stort udvalg i

Kaktus

og andre sukkulenter

(kvantitet – kvalitet – service)

Forsendes over hele Europa

Verdensnaturfonden bevarer truede natur-
værdier overalt på jorden. Indbetal 30 kr.,
så støtter De arbejdet og modtager bladet
»Panda-Nyt«.

Verdensnaturfonden

World Wildlife Fund Denmark

Kavalergården 1
2920 Charlottenlund
Giro 2001

– næste gang De kommer til

KØBENHAVN

bør De i egen interesse besøge

Thorvald Petersen's Handelsgartneri

Jagtvej 74

her finder De det største udvalg i

KAKTUS og SUKKULENTER i alle størrelser

Kaktusgødningen SUKUROL føres

KAKTUS

Stort udvalg
– også store og importplanter

Mange sjældne podede

Bent Jørgensen

Vejlegårdsvej 99 – Vallensbæk
2620 Albertslund – Tlf. 64 50 95

Plantelister udsendes ikke

Allerede før De når Hamborg, kan De finde vort kaktusgartneri »Klein Mexiko«. Vor LILLE virksomhed har altid et STORT sortiment af interessante planter til Dem!

De er velkommen til et besøg til enhver tid, undtagen mandag. Grupper helst forud-anmeldelse. – Ingen forsendelser.

OTTO POUL HELLWAG

KAKTUS GARTNERI

D. 2067 Reinfeld/Holsten

Steinfelder Heckkaten

(vejen Reinfeld – Bad Segeberg)

Ing. H. van DONKELAAR

Werkendam / Holland

Stort sortiment i kaktus og sukkulenter

Skriv efter min nye frøliste
i januar 1975
og efter min planteliste
(med dansk forord) i marts 1975

– Alle henvendelser kan ske på dansk –

Fra min planteliste tilbydes:

Mamillaria albiflora, albilanata, aureilana v. alba, booli, brandegeei, buchenauii, casoi, collina, denudata, discolor, dixanthocentron, dodsonii, eichlamii, flavicentra, goldii, guerreronis, herrerae, hertrichiana, humboldtii, marksiana, marshalliana, mystax, nejapensis, neocrucigera, nunezii v. solisii, pacifica, parkinsonii, pitcayensis, pringlei, pseudoscrippsiana, pulliamata, ruestii, saetigera, schiedeana, sphacelata, sp. 777, uniamata, vagaspina, winterae, wuthenauiana.

KARLHEINZ UHLIG – KAKTEEN

Lilienstr. 5 – D-7053 Rommelshausen

Henvendelse kan også ske til:

H. J. Müller, Melkstedtdiek 9, 238 Slesvig.

Følgende årgange af »KAKTUS« kan købes ved henvendelse til Frans Laursen, Midtjylland Landbo- og Husholdningsskole, 7200 Grindsted:

Årgang 1 (1 hæfte) 5 kr. – årg. 2 (nr. 2 og 4) 10 kr. – årg. 3 (nr. 1 og 2) 10 kr. – årg. 4 (nr. 3 og 4) 10 kr. – årg. 5, 6 og 7 (4 nr.) 20 kr. pr. årg. – årg. 8 (2 nr.) 10 kr. – årg 1974 (4 nr.) 30 kr.